

Kiedy udać się z dzieckiem do logopedy czyli co powinno zaniepokoić rodziców.

Logopeda kojarzy się najczęściej rodzicom ze specjalistą, który uczy dzieci wymowy głosek *sz, ż, cz, dż* i oczywiście głoski *r* – trafiają zatem do niego maluchy ok. 5 – 6 latnie i ćwiczą poprawną artykulację tych głosek. Oczywiście takimi dziećmi logopedzi również się zajmują, jednak zakres ich pracy jest znacznie szerszy.

Terapią logopedyczną mogą być objęte już noworodki i niemowlęta, bowiem już malutkie dzieci mogą mieć trudności w zakresie: czynności pokarmowych, percepcji słuchowej. Szczególnej pomocy będą wymagały maluchy urodzone z różnymi chorobami np. neurologicznymi, genetycznymi, wadami rozwojowymi.

W wieku poniemowlęcym, a także przedszkolnym również może ujawniać się szereg niepokojących objawów w zakresie rozwoju mowy dziecka, które wymagają podjęcia terapii logopedycznej (np. brak umiejętności budowania zdań, nie płynność mówienia i inne).

Warto zatem skontaktować się z logopedą jak najwcześniej, gdy tylko zaobserwujemy niepokojące zachowania u naszego dziecka. Bowiem wcześniej podjęte oddziaływania terapeutyczne dają dziecku większą szansę na pełny i prawidłowy rozwój umiejętności komunikowania się z otoczeniem, a tym samym zapewniają dziecku lepszy start w szkole.

Poniżej przedstawione zostały niektóre sygnały, jakie mogą pojawić u dzieci, które powinny skłonić rodziców do kontaktu z logopedą.

- Dziecko ma problemy ze ssaniem, połykaniem, bardzo często się krztusi, ma trudności z gryzieniem, żuciem, połykaniem stałych pokarmów – są to przejawy dysfunkcji czynności pokarmowych.
- Niepokojące sygnały występujące u dziecka do końca 12 miesiąca życia to np. brak kierowania wzroku za twarzą rodzica, rzadkie gaworzenie, częsty, jednostajny i długi płacz. Maluch nie uśmiecha się i nie próbuje naśladować głosu mamy mówiącej przed jego twarzą.
- Objawami wymagającymi konsultacji z logopedą do końca 24 miesiąca życia dziecka są np. niewypowiadanie się wcale lub porozumiewanie się za pomocą kilku dźwięków bądź pojedynczych słów. Dziecko nie potrafi wskazać podstawowych części ciała. Nie rozumie prostych komunikatów słownych. Nie wykazuje zainteresowania mową. Nie naśladuje odgłosów z otoczenia. Dziecko mówi niezrozumiale.

- Powinniśmy zareagować, gdy dziecko do końca 3 roku życia nie nazywa podstawowych przedmiotów z otoczenia. Nie wypowiada prostych zdań, czyli nie łączy dwóch lub trzech wyrazów w wypowiedź. Nie potrafi skupić uwagi, podczas gdy czytamy mu książeczkę lub opowiadamy prostą historyjkę. Mowa jego jest bardzo niewyraźna, czyli zrozumiała tylko dla najbliższych.
- Rodzica powinno zaniepokoić uporczywe powtarzanie bez zrozumienia słów, wyrażeń, zdań wypowiedzianych przez inne osoby czy usłyszanych w telewizji – bajce czy reklamie (tzw. echolalie).
- Jeśli maluch nie zwraca uwagi na sygnały dźwiękowe, nie kieruje głowy w stronę źródła dźwięku – może to oznaczać, że ma problemy ze słuchem. Takie dzieci nie skupiają uwagi na słowach, nie patrzą, gdy się do nich mówi, nie słuchają opowiadanych historii, czy czytanych im bajeczek. Czasem objawem jest zupełny brak mowy lub mowa bardzo niewyraźna. Gdy mamy jakieś wątpliwości związane ze słuchem dziecka, powinniśmy skonsultować się z logopedą i poprosić pediatrę o skierowanie na badanie słuchu (najlepiej do poradni audiologicznej).
- Rodzic powinien koniecznie udać się do logopedy, gdy dziecko zniekształca głoski (wymawia je inaczej niż większość Polaków), np. wymawia „r” – gardłowo, podczas artykulacji niektórych głosek (najczęściej *s, z, c, dz, sz, ż, cz, dź, ś, ź, ć, dź*) wsuwa język między zęby lub ociera nim o wargę. Na każdym etapie wiekowym jest to wada, która się nie wycofa samoistnie, wymaga terapii logopedycznej.
- Gdy dziecko po ukończeniu 3 r. ż. zamienia głoski dźwięczne na bezdźwięczne, np. *d* na *t* (zamiast *dom* mówi *Tom*), *b* na *p* (zamiast *bulka* mówi *półka*) *w* na *f* (zamiast *woda* mówi *fota*), *g* na *k* (zamiast *góra* mówi *kura*), itp. Jest to bowiem przejaw wady wymowy w postaci mowy bezdźwięcznej.
- Dziecko do 6 roku życia powinno już wymawiać poprawnie wszystkie głoski. Jeśli po tym okresie nasza pociecha zastępuje trudniejsze artykulacyjnie głoski głóskami łatwiejszymi (np. zamiast *s,z,c,dz* mówi *ś,ź,ć,dź*, zamiast *sz,ż,cz,dź* → *s,z,c,dz*, zamiast *r* → *l* lub *j*) konieczna będzie terapia logopedyczna.
- Należy skonsultować się z logopedą, gdy nasze dziecko ma problemy z płynnym wypowiadaniem się – w nienaturalny sposób zacina się, powtarza poszczególne głoski, sylaby, a nawet całe wyrazy nie tylko podczas wzburzenia, ale także podczas zwykłych wypowiedzi i towarzyszą temu napięcia ciała, tiki. Może to być przejaw jąkania wczesnodziecięcego, którego nie można lekceważyć.

- Jeśli dziecko mówiąc ślini się, wykonuje dziwne ruchy językiem, często trzyma język wsunięty między zęby, również warto porozmawiać z logopedą. Przyczyną może być dysfunkcja czynności połykania.
- Gdy zaobserwujemy niepokojące zmiany anatomiczne w budowie narządów mowy (np. zbyt duży lub zbyt długi język, skrócone wędzidełko podjęzykowe), bowiem wpływają one na jakość wymowy dziecka.
- Rodzic powinien się zaniepokoić, gdy dziecko mówi przez nos, głos jest stłumiony – przyczyną mogą być wady anatomiczne, np.: przerost śluzówki nosa lub skrzywienie jego przegrody, polipy, przerost trzeciego migdałka, rozszczepy podniebienia (zdarzają się rozszczepy niewidoczne, bo podśluzówkowe).
- Konsultacja logopedyczna jest również wskazana, gdy dziecko ma wadę zgryzu, np. zęby górne nie stykają się z dolnymi i dziecko ma szparę między szczęką górną a żuchwą (zgryz otwarty), maluch ma cofniętą żuchwę w stosunku do szczęki górnej (tyłozgryz), wysuniętą do przodu żuchwę (przodozgryz). Musimy się liczyć z tym, iż nieprawidłowości te mogą prowadzić do wad wymowy. W przypadku tych dzieci niezbędne będzie oczywiście leczenie ortodontyczne.

Jeśli zaobserwujesz u swojego dziecka, jeden z powyżej wymienionych sygnałów skontaktuj się koniecznie z logopedą. Logopeda dokona pełnej diagnozy rozwoju mowy dziecka, oceni czy terapia logopedyczna jest konieczna, przekaże wskazówki do pracy w domu.

Skontaktuj się z logopedą w razie jakichkolwiek wątpliwości, co do rozwoju mowy Twojego dziecka!!!!!!

Nie odwlekaj wizyty u logopedy!!!!!!

Należy pamiętać, że im wcześniej rozpocznie się pracę terapeutyczną z dzieckiem, tym łatwiej będzie budować jego system językowy i rozwijać myślenie.

Opracowała Iwona Majka

BIBLIOGRAFIA:

- Cieszyńska – Rożek J., 2013, Metoda krakowska wobec zaburzeń rozwoju dzieci. Z perspektywy fenomenologii, neurobiologii i językoznawstwa. Kraków.
- Cieszyńska J., Korendo M., 2007, Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka od noworodka do 6 roku życia. Kraków.
- Sołtys – Chmielowicz A., 2008, Zaburzenia artykulacji. Teoria i praktyka. Kraków.